

Ursula K Le Guin: Knihy nejsou komodita

Krátký proslov [známé spisovatelky fantasy a scifi](#) u příležitosti předání ceny za vynikající přínos americké literatury, kterou obdržela od Neila Gaimana na letošních National Book Awards. Přeloženo z přepisů zveřejněných v [The Guardian](#) a na [lybio.net](#).

Vám, kdo mi udělujete tuto krásnou cenu, ze srdce děkuji. Má rodina, mí agenti i mí redaktori všichni vědí, že to, že tu můžu být, je stejně tak jejich práce jako moje, a že tato krásná cena tedy náleží jim právě tak, jako mně. A mám radost, že ji můžu přijmout a sdílet ji se všemi spisovateli, kteří byli v literatuře tak dlouho opomíjeni - s autory fantasy a science fiction, se spisovateli představitelstvi, kteří padesát let přihlíželi, jak se těchto krásných ocenění dostává takzvaným realistům.

Nadchází nám těžké časy, kdy budeme chtít slyšet hlasy spisovatelů, kteří dokážou vidět alternativy k tomu, jak dnes žijeme, kteří dokážou prohlédnout skrz naši strachem ochromenou společnost a posedlost technologiemi a dohlédnout k jiným způsobům života, a kteří si dokonce dokážou představit skutečná opodstatnění naděje. Budeme potřebovat spisovatele, kteří si dokážou vybavit svobodu - básníky, vizionáře - realisty širší reality.

Už teď potřebujeme spisovatele, kteří umí rozlišovat mezi vytvářením spotřebního zboží a uměleckou tvorbou. Sepisovat materiály, které by odpovídaly prodejním strategiím a zvyšovaly tak firemní profit a zisky z reklamy není to stejné, jako zodpovědné autorství a vydávání knih.

Přesto stále vidím obchodní oddělení, kterým je svěřována moc nad redakcemi. Vidím své vlastní vydavatele, kteří v hloupoučké panice způsobené nevědomostí a lakotou chtějí po veřejných knihovnách za elektronickou knihu šestkrát nebo sedmkrát víc, než kolik účtují zákazníkům. [Nedávno jsme mohli pozorovat, jak se šmelinář snažil potrestat vydavatele za neposlušnost](#), a spisovatelům bylo vyhrožováno korporátní fatwou. A vidím, že spousta z nás, tvůrců, kteří knihy píšeme a utváříme, toto přijímá - necháváme šmelináře se spotřebním zbožím, aby nás prodávali jak voňavky, a určovali nám, co vydávat a co psát.

Knihy nejsou jen spotřební zboží; motiv zisku je často v konfliktu se záměry umění. Žijeme v kapitalismu, jehož moci, jak se zdá, nelze uniknout - ale podobně se jevila i moc někdejších „z Boží vůle“ králů. Lidské moci lze klást odpor a může být lidskými bytostmi vyměněna. Odpor a změna často mají kořeny v umění. A velmi často je to v našem umění, v umění slov.

Mám za sebou dlouhou spisovatelskou dráhu, a byla dobrá, s dobrými společníky. Tady na jejím konci ale nechci sledovat, jak americkou literaturu rozprodáváme. My, kdo žijeme psaním a vydáváním chceme a měli bychom požadovat spravedlivý díl výnosů; ale název naší obdivuhodné odměny není profit. Její název je svoboda.

Stál tento překlad za přečtení?

Dejte o něm vědět i lidem kolem sebe, které by mohl zajímat. Ohlasy čtenářů jsou tou nejlepší reklamou - jinou ani nemáme.

Jelikož Vaše reakce jsou pro nás hlavní odměnou a motivací, budeme rádi, když nám své ohlasy

Ursula K Le Guin: Knihy nejsou komodita

budete psát - ať už do komentářů pod stránkou nebo třeba [na mail](#).
Navštěvujte archetypal.cz, kde najdete další zajímavé překlady.

Také nás můžete sledovat na sociálních sítích:

facebook.com/archetypal.cz

twitter.com/archetypal_cz

plus.google.com/+ArchetypalCz